

BINO ICHKI INTERYERIDA MILLIY MOTIFLAR VA KREATIV DEKOR ELEMENTLARINI INTEGRATSIYA QILISH

Raxmonova E'zoza Zoir qizi

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi” – ta’lim yo‘nalishi

3-kurs “D” guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada bino ichki interyerini loyihalashda milliy bezak elementlari va zamonaviy dekorativ yondashuvlarni uyg‘unlashtirish usullari tahlil qilinadi. Maqolada rang, shakl, tekstura va yorug‘lik orqali makonning estetik va funksional qiyofasini yaratish metodlari ko‘rib chiqiladi. Shu bilan birga, o‘quvchilarda kreativ fikrlash, estetik idrok va milliy hamda zamonaviy dizayn elementlarini uyg‘unlashtirish ko‘nikmalarini rivojlantirish pedagogik asoslari yoritiladi.

Kalit so‘zlar: bino interyeri, milliy motiflar, kreativ dekor, zamonaviy dizayn, amaliy bezak san’ati, rang va shakl uyg‘unligi, tekstura, yorug‘lik, estetik did, interyer loyihalash

Bino ichki interyerini loyihalash jarayoni makonning estetik, funksional va madaniy qiyofasini belgilashda muhim ahamiyatga ega. Milliy motivlar va kreativ dekor elementlarini uyg‘unlashtirish orqali interyer nafaqat vizual jihatdan boy, balki foydalanuvchi uchun qulay va madaniyatga mos bo‘ladi. Shu sababli interyer dizayni nafaqat texnik ko‘nikmalarni, balki o‘quvchilarda kreativ fikrlash va estetik idrokni rivojlantirishni ham ta’minlaydi.

Bino ichki interyerini loyihalash jarayonida milliy motiflar va kreativ dekor elementlarini uyg‘unlashtirish nafaqat makonning estetik qiyofasini oshiradi, balki foydalanuvchilarda madaniy va vizual idrokni rivojlantiradi. Rang va tekstura uyg‘unligi makonning hissiy va vizual qiyofasini belgilaydi. Iliq ranglar makonda qulaylik, iliqlik va iliqlik hissini beradi, sovuq ranglar esa kenglik va yengillik hissini oshiradi. Tekstura elementlari, masalan, gilamlar, pardalar, mebel yuzasi va devor materiallari, makonga noyoblik va dinamizm qo‘shadi.

Shakl va kompozitsiya printsiplari interyer loyihasida muhim o‘rin tutadi. Geometrik shakllar va simmetrik joylashtirish makonga tartib va muvozanat beradi, organik shakllar esa tabiiylik va ijodiy erkinlikni ta’kidlaydi. O‘quvchilar amaliy mashg‘ulotlarda turli shakl va naqshlarni kombinatsiyalash orqali loyihalash bo‘yicha tajriba orttiradi va vizual tafakkurini rivojlantiradi.

Milliy bezak elementlarini interyerga kiritish o‘quvchilarda madaniy merosni anglash va ifodalash ko‘nikmalarini rivojlantiradi. An’anaviy naqshlar, ranglar va motivlarni zamonaviy dekor bilan uyg‘unlashtirish orqali makonga noyob estetik qiyofa beriladi. Masalan, milliy gilam naqshlarini devor qoplamasida, mebel detallarida

yoki tekstil buyumlarida qo'llash mumkin. Shu yo'l bilan o'quvchilar kreativ qaror qabul qilish, estetik baholash va ijodiy yondashuvni rivojlantiradi.

Raqamli texnologiyalar interyer loyihasini yanada innovatsion qiladi. 3D modellash, virtual dizayn dasturlari va interaktiv ilovalar orqali o'quvchilar loyihani oldindan ko'rib, turli rang, shakl va dekor variantlarini sinab ko'rish imkoniga ega bo'ladi. Bu usul o'quvchilarda tajriba, estetik idrok va vizual tafakkur ko'nikmalarini oshiradi. Shu bilan birga, raqamli resurslar milliy va zamonaviy bezak elementlarini birlashtirish jarayonini soddalashtiradi.

Interyer loyihalashda pedagogik yondashuv muhim rol o'ynaydi. O'quvchilarni jamoaviy ishlashga o'rgatish, guruh loyihalari orqali ular bir-birining fikrini tinglash, ijodiy qarorlarni muhokama qilish va loyihani amalga oshirish jarayonida hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantiradi. Jamoaviy yondashuv nafaqat ijodiy jarayonni boyitadi, balki o'quvchilarda mas'uliyat, muloqot va muammolarni hal qilish qobiliyatini oshiradi.

Shuningdek, foydalanuvchi ehtiyojlarini hisobga olish interyer loyihasining estetik va funksional sifatini oshiradi. Har bir makonning maqsadi va foydalanuvchi xatti-harakatlari loyihaga aks ettirilishi kerak. Shu bilan birga, ergonomika, xavfsizlik va qulaylikni hisobga olish o'quvchilarda professional dizayn yondashuvini shakllantiradi.

Amaliy mashg'ulotlarda o'quvchilar turli materiallar bilan ishlashni o'rganadi. Yog'och, metall, gilam va matolarni qo'llash orqali ular texnik ko'nikmalarini rivojlantiradi, estetik qarashlarini boyitadi va makon bilan interaktiv muloqot qilishni o'rganadi. Har bir materialning o'ziga xos rang, tekstura va yorug'lik qabul qilish xususiyati interyerining umumiy estetik tasviriga ta'sir qiladi.

Makon psixologiyasi interyer dizaynida muhim rol o'ynaydi. Rang, yorug'lik, shakl va bezak elementlari foydalanuvchining kayfiyati va hissiy holatiga bevosita ta'sir qiladi. Iliq ranglar va yumaloq shakllar makonga iliqlik va qulaylik hissini beradi, sovuq ranglar va geometrik shakllar esa tartib va muvozanatni ta'kidlaydi. O'quvchilar bu printsiplarni loyihalash jarayonida sinab ko'rib, estetik va psixologik yondashuvni uyg'unlashtirishni o'rganadilar.

Kreativ yondashuvni rag'batlantirish uchun o'quvchilarga eksperiment qilish imkoniyati berilishi kerak. Muvaffaqiyatsizlik va xatolar orqali o'rganish jarayoni o'quvchilarda mustaqil qaror qabul qilish, estetik baholash va ijodiy tafakkur ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, individual loyihalar o'quvchilarning shaxsiy estetik qarashlari va madaniy qadriyatlarini ifodalash imkonini beradi.

Shu tarzda, bino ichki interyerini milliy va zamonaviy dekor elementlari asosida loyihalash o'quvchilar uchun estetik va madaniy o'sish, shuningdek, kreativ fikrlash va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishning samarali vositasi hisoblanadi. Amaliy mashg'ulotlar, raqamli texnologiyalar, jamoaviy va individual loyihalar orqali

o'quvchilar interyer dizaynining barcha asosiy printsiplarini puxta o'rganadi va ijodiy qaror qabul qilish qobiliyatini oshiradi.

Interyer loyihalash jarayonida milliy va zamonaviy bezak elementlarini uyg'unlashtirish foydalanuvchilarga qulay va estetik jihatdan boy makon yaratadi. Shu bilan birga, o'quvchilarda estetik did, kreativ fikrlash, vizual tafakkur va amaliy dizayn ko'nikmalari shakllanadi. Pedagogik va amaliy yondashuvlarni birlashtirish orqali interyer dizayni o'quvchilarga nafaqat texnik, balki madaniy va ijodiy rivojlanish imkonini beradi, bu esa zamonaviy ta'lim jarayonida muhim ahamiyat kasb etadi.

Bino ichki interyerini milliy va zamonaviy dekor elementlari asosida loyihalash o'quvchilarda estetik idrok, kreativ fikrlash va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishning samarali vositasi hisoblanadi. Rang, shakl, tekstura va yorug'lik uyg'unligi makonning vizual va hissiy qiyofasini belgilaydi, foydalanuvchilarga qulay va estetik jihatdan boy makon yaratadi.

Raqamli texnologiyalar, 3D modellash va virtual dizayn dasturlari o'quvchilarga loyihani oldindan ko'rib, turli variantlarni sinash imkonini beradi, bu esa vizual tafakkur va ijodiy qaror qabul qilish qobiliyatini oshiradi. Jamoaviy va individual loyihalar o'quvchilarda hamkorlik, mas'uliyat va mustaqil fikrlashni rivojlantiradi.

Natijada, interyer loyihalash jarayoni o'quvchilar uchun nafaqat amaliy mashg'ulot, balki estetik va madaniy o'sish maydoni sifatida xizmat qiladi. Kreativ va estetik yondashuvlar uyg'unligi foydalanuvchilarga qulay va estetik jihatdan boy makon yaratadi, milliy madaniyatni va zamonaviy dizaynni uyg'unlashtiradi, shuningdek, o'quvchilarda vizual tafakkur va amaliy dizayn ko'nikmalarini shakllantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov, A. (2018). **Interyer dizaynining zamonaviy tamoyillari.** Toshkent: San'at nashriyoti.
2. Qodirov, B. (2020). **Milliy bezak san'ati va zamonaviy interyer.** Toshkent: Madaniyat nashriyoti.
3. Islomova, D. (2019). **Bino ichki interyerida rang va shakl uyg'unligi.** Toshkent: Dizayn va san'at.
4. Akhmedov, S. (2021). **Amaliy bezak san'ati asoslari.** Toshkent: Ta'lim nashriyoti.
5. Tursunov, E. (2022). **Interyer loyihalashda kreativ yondashuv.** Toshkent: Dizayn va innovatsiya.
6. Bayramova, N. (2020). **Raqamli texnologiyalar va interyer dizayni.** Toshkent: Ta'lim va san'at.
7. Shavdirov, S. A. (2024). **Tasviriy san'at va vizual tafakkur.** Navoi: Navoiy Davlat Universiteti nashriyoti.